

אפר פחם – משאב לפיתוח בר קיימא: תרומות ומחירן

כינוס מנהלת אפר פחם להצגת התועלת ביישומי אפר הפחם והיבטיהם הסביבתיים

כפר המכביה, 16 בדצמבר 2013

דברי פתיחה לכינוס מנהלת אפר פחם

דר' ברכה חלף, יו"ר מנהלת אפר פחם

מנהלת אפר הפחם הוקמה בשנת 1993 ע"י שר האנרגיה בשיתוף השרים לאיכות הסביבה והפנים וחברות החשמל והפחם. מטרת הקמתה – ריכוז מאמץ ממלכתי לפתרון בעיית הצטברות עודפי אפר פחם בתחנות הכח שסיכנו את הפעלתן התקינה.

בעת הקמת המנהלת נוצלה מרבית האפר בייצור צמנט, אולם חלק ניכר הוטמן בסוללה מסביב לתחנת הכח בחדרה והשארת סולקה לאתר הטלה בים. ברבות השנים הוטמנו למעלה ממיליון טונה בכל אחד מערוצי הסילוק. בעת ההיא עמד ייצור האפר משתי תחנות כח באתרי מאור דוד (היום אורות רבין) ורוטנברג על כ- 600 אלף טונה בשנה והקמת שתי תחנות כח נוספות במהלך שנות התשעים הביאה להכפלת הכמות השנתית לכ- 1.2 מיליון טונה.

המנהלת שקבעה לעצמה שני יעדים מאוזנים: הבטחת פינוי יעיל של אפר מתחנות הכח וניצול מועיל של האפר במגוון יישומים, הצליחה להניע תהליך בשותפות עם גורמים רבים בממשלה ובמשק שהפך את האפר מפסולת למשאב ואת ישראל למדינה מובילה בעולם בניצול אפר הפחם, 100% מהאפר למעשה.

ביום העיון נציג את הדרך הארוכה שעברנו בתהליך זה ואת האופן שבו התמודדה המנהלת עם משימתה – קידום מגוון שימושים בהתבסס על פיתוח תשתית ידע יישומי, מחקר היבטים סביבתיים, תקינה ורישוי הנדסיים וסביבתיים, עד ליצירת עודף ביקוש המבטיח הוצאה רציפה של אפר מתחנות הכח בשגרה.

היום אנחנו עומדים בפני שינוי מהותי בתוואי פיתוח אמצעי ייצור חשמל עם כניסת הגז הטבעי כמקור אנרגיה ראשי. משמעות השינוי למשק אפר הפחם מרחיקת לכת – מתוואי דטרמיניסטי ידוע מראש של גידול מתמשך, עקבי ויציב של אפר פחם כתוצאה מהקמת יחידות ייצור פחמיות נוספות, לתוואי המאופייין באי וודאות, הן בייצור השוטף והן בפיתוח ארוך הטווח.

אתגר המנהלת לעת הזאת הוא להכין תשתית משקית המסוגלת להתמודד עם מאפייני משק האפר העתידי ולהבטיח את יעדיה הראשיים – פינוי רציף ועקבי של אפר מתחנות הכח, בשגרה ולעת חירום, ביעילות המיטבית מנקודת ראות המשק.

זה הזמן להודות לדורות של שותפי העבודה של המנהלת – חברים במנהלת עצמה מטעם משרדי הממשלה וחברות החשמל והפחם ולגופי המשק בתחומי הבנייה, הסלילה והחקלאות, רבים מהם יושבים היום פה.

זה גם הזמן לקרוא למשרד להגנת הסביבה לחזור בו מפרישתו מהמנהלת ולהמשיך מסורת רבת שנים של שיתוף פעולה פורה להתמודדות ציבורית ראויה עם אתגרי העתיד.

אני מאחלת לכולנו כינוס מעניין ופורה.

